

Justis- og beredskapsdepartementet

postmottak@jd.dep.no

Avgis elektronisk

Dato: 04.12.2023

Vår ref.:

Deres ref.: 23/4557 - CHD

Høringsvar – Justis- og beredskapsdepartementet forslag til endring i vergemålsforskriften (digitalt vergeregnskap)

1. Innledning

Finans Norge viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat av 23.10.2023 der forslag til en ny bestemmelse i vergemålsforskriften om automatisert utlevering av opplysninger til vergemålsmyndigheten fra institusjoner mv. sendes på høring.

Bits As og pilotbankene i DSOP Kontrollinformasjon¹ har også bidratt inn i høringsvaret.

Finans Norge er positive til Justis- og beredskapsdepartementets forslag som legger til rette for en forenkling av hverdagen til både vergemålsmyndigheten og vergene. Den automatiske løsningen vil bidra til å effektivisere informasjonsutvekslingen mellom vergemålsmyndigheten og vergene, samt øke kvaliteten på opplysningene som innhentes. Dette vil gi vergemålsmyndigheten bedre forutsetninger til å beskytte vergehaverne i form av bedre tilsyn med vergene.

Til tross for effektiviseringen og forenklingen gjennom den automatiske løsningen, er det viktig at rettsikkerheten og personverninteressene til vergehaverne og vergene ivaretas på en tilstrekkelig måte.

Finans Norge vil i høringsvaret fokusere på ulike avklaringer knyttet til høringsforslaget som vi anser nødvendige.

2. Finans Norges hovedsynspunkter

Finans Norges hovedsynspunkter:

- Justis- og beredskapsdepartementets bør avklare relevant bestemmelse i ny § 20 a
- Justis- og beredskapsdepartementet bør avklare begrepet «vergemålsmyndigheten»
- Justis- og beredskapsdepartementet bør avklare om sikkerhetsmekanismene i den automatiserte løsningen i tilstrekkelig grad ivaretar personverninteressene til vergehavere og verger

¹<https://www.bits.no/project/kontrollinformasjon/>

3. Justis- og beredskapsdepartementets bør avklare relevant bestemmelse i ny § 20 a

Finans Norge mener Justis- og beredskapsdepartementet bør foreta nødvendige avklaringer da forslaget synes å gå lenger enn å regulere metoden for innhenting og utlevering av opplysninger fra finansforetak enn det vergemålsforskriften § 20 annet ledd som det henvises til, skulle tilsi.

Det fremgår av høringsnotatet på side 8 at forslaget vil regulere «*metoden* for innhenting og utlevering av opplysninger fra finansforetak». Det foreslåtte forslaget synes imidlertid å gå lenger, da det regulerer både *hvilke* opplysninger vergemålsmyndigheten skal kunne innhente, og *når* vergemålsmyndigheten skal kunne innhente opplysningene.

Etter Finans Norges syn er det også en uoverensstemmelse mellom høringsnotatets beskrivelse av formålet i kapittel 5 og formålet slik angitt i forslag til ny § 20 a. Departementet henviser til vergemålsloven § 54 annet ledd i sin beskrivelse av hva ny § 20 a søker å oppnå. Departementet skriver også blant annet at:

«Formålet er videre på en tydelig måte å skille mellom vergens og finansinstitusjonenes rapportering til vergemålsmyndigheten, som fortsatt reguleres i vergemålsforskriften § 20, og innhenting og utlevering av opplysninger fra finansinstitusjoner mv. til vergemålsmyndigheten gjennom helt eller delvis automatiserte prosesser, som er foreslått regulert i ny § 20 a.» (vår understreking)

Finans Norge forstår forslag til ny § 20 a at departementet har søkt å tydeliggjøre:

- hvilke opplysninger som er omfattet av rapporteringsplikten i vergemålsforskriften § 20 i forslag til ny § 20 a første ledd, og
- finansforetakenes øvrige opplysnings- og utleveringsplikt etter § 54 annet ledd i forslag til ny § 20 a annet ledd.

Det fremgår videre av høringsnotatet på side 8 at formålet med ny § 20 a er å «presisere hvordan vergemålsmyndigheten, digitalt og ved hjelp av helt eller delvis automatiserte prosesser, kan få utlevert nødvendige opplysninger fra banker og andre finansinstitusjoner mv., jf. vergemålsloven § 54 annet ledd.» I forslaget til ny § 20 a første ledd uttrykkes det imidlertid at man søker å regulere hvordan finansforetak skal oppfylle rapporteringsplikten etter vergemålsforskriften § 20. For finansforetak er den relevante bestemmelsen § 20 annet ledd som lyder:

«Finansinstitusjonene der midlene er plassert, skal sende **kontoutskrift per 31. desember som viser samtlige transaksjoner gjennom året for de konti vergen eller statsforvalteren disponerer**, til statsforvalteren.» (vår utheving)

Finans Norge forstår vergemålsforskriften § 20 annet ledd slik at finansforetakenes rapporteringsplikt gjelder én gang i året, hvor finansforetakene etter bestemmelsens ordlyd av eget tiltak skal sende «kontoutskrift per 31. desember som viser samtlige transaksjoner gjennom året». Forslaget til ny § 20 a bokstav a-e innebærer imidlertid opplysninger som går ut over det som er regulert i vergemålsforskriften § 20. Etter Finans Norges syn, er vergemålsforskriften § 20 en for snever hjemmel til å innhente de foreslåtte opplysningene etter ny § 20 a. Finans Norge mener departementet må søke å tydeliggjøre i ny § 20 a at den skal oppfylle finansforetakenes utleveringsplikt i vergemålsloven § 54 annet ledd.

Forslaget til ny § 20 a annet ledd regulerer videre *når* opplysningene kan innhentes. Etter bestemmelsen kan vergemålsmyndigheten innhente opplysningene når dette er «nødvendig». Det fremstår for Finans Norge uklart om departementet fortsatt sikter til rapporteringsplikten i vergemålsforskriften § 20, eller om det for eksempel siktes til utleveringsplikten etter vergemålsloven § 54. Dette bør med fordel klargjøres, da vergemålsforskriften § 20 er en årlig rapporteringsplikt for finansforetak, mens ny § 20 a annet ledd er en rett for vergemålsmyndigheten til å innhente opplysninger på bakgrunn av en nødvendighetsvurdering. Hva som er den mest treffende begrepsbruken av «å innhente» eller «å kreve utlevert», beror på om departementet mener å regulere finansforetakenes rapporteringsplikt som gjøres av eget tiltak, eller finansforetakenes utleveringsplikt.

På bakgrunn av de ovennevnte utydighetene, fremstår det uklart om vergemålsmyndigheten skal kunne innhente opplysninger i sanntid, eller kun per 31.12 i foregående år. Dette bør med fordel klargjøres.

Finans Norge oppfordrer departementet til å avklare *hvilke* opplysninger vergemålsmyndigheten skal kunne innhente. Finans Norge oppfordrer også departementet til å avklare *når* vergemålsmyndigheten skal kunne innhente opplysningene, herunder om vergemålsmyndigheten skal kunne innhente opplysninger i sanntid, eller kun per 31.12 foregående år.

4. Justis- og beredskapsdepartementet bør avklare begrepet «vergemålsmyndigheten»

Finans Norges mener at Justis- og beredskapsdepartementet bør avklare begrepet «vergemålsmyndigheten».

I forslaget til ny § 20 a første ledd henvises det til «vergemålsmyndigheten», et begrep som brukes flere steder i vergemålsloven. I relasjon til ny § 20 a mener vi at departementet med fordel bør avklare om det er den lokale vergemålsmyndigheten, den sentrale vergemålsmyndigheten eller om begge vergemålsmyndighetene skal få opplysningene tilgjengelige gjennom den automatiserte løsningen. Finans Norges forutsetter at den sentrale vergemålsmyndigheten, Statens sivilrettsforvaltning, i det minste får opplysningene tilgjengelige, ettersom det er Statens sivilrettsforvaltning som gjennomfører tilsyn med vergene.

Finans Norge oppfordrer departementet til å avklare begrepet «vergemålsmyndigheten».

5. Justis- og beredskapsdepartementet bør avklare om sikkerhetsmekanismene i den automatiserte løsningen i tilstrekkelig grad ivaretar personverninteressene til vergehaverne og vergene

Finans Norge mener Justis- og beredskapsdepartementet bør avklare om sikkerhetsmekanismene i den automatiserte løsningen i tilstrekkelig grad ivaretar personverninteressene til vergehaverne og vergene.

Det fremgår av høringsnotatet på side 8 følgende:

«Den tekniske løsningen som er utarbeidet i prosjektet Digitalt vergeregnskap, er etter departementet syn vesentlig forskjellig fra det faktum som lå til grunn for spørsmålet som Lovavdelingen tok stilling til i tolkningsuttalelsen 25. august 2022.»

Basert på ovennevnte uttalelse går ikke høringsnotatet nærmere inn på de vurderinger som Lovavdelingen gjorde av sikkerhetsmekanismer i regelverket. For Finans Norge er det uklart hva som er vesentlig forskjellig fra det faktum Lovavdelingen tok stilling til, herunder hva som er vesentlig forskjellig i den tekniske løsningen som skal benyttes mot vergemålsmyndigheten sammenlignet med løsningen i DSOP Kontrollinformasjon.

Finans Norge ser likevel at vergemålsmyndighetens innhenting av opplysninger ivaretar andre hensyn enn det faktum lovavdelingen tok stilling til, herunder beskyttelse av sårbare personer mot misbruk. Det er videre positivt at innhenting vil skje i en mer begrenset omgang enn det faktum Lovavdelingen tok stilling til i sin uttalelse, og at løsningen innehar en begrensning på tidsrom for opplysningene som skal kunne innhentes.

Finans Norge oppfordrer departementet til å avklare om sikkerhetsmekanismene i den automatiserte løsningen i tilstrekkelig grad ivaretar personverninteressene til vergehaverne og vergene.

6. Avslutning og veien videre

På bakgrunn av det ovennevnte, mener Finans Norge det er nødvendig at Justis- og beredskapsdepartementets avklarer i tråd med våre merknader. Avklaringene og justeringer i forslaget vil etter vårt syn bidra til en tydeligere og bedre regulering av den automatiserte løsningen.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Nils Henrik Heen
Juridisk direktør

Dennis Obeng
Advokat